

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับขนาดครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับขนาดครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวนประชากร 3,364 คน (สำนักทะเบียนราษฎรองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2556)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามานะ เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่สอดคล้องกับการจำแนกตัวแปรที่ศึกษาผู้วิจัยจึงปรับ จาก 358 คน ให้เป็น 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ รายได้และขนาดครอบครัว เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) มีจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง รายได้กับขนาดครอบครัวที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ F-test (Two Way ANOVA Analysis) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหา

ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยใช้การอธิบายเนื้อหา ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดและใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอหัวเม็ก จังหวัดคาฬสินธุ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และรายได้ตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีขนาดครอบครัวขนาดเล็ก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และครอบครัวขยาย 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอหัวเม็ก จังหวัดคาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
3. รายได้กับขนาดครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอหัวเม็ก จังหวัดคาฬสินธุ์ พบว่า รายได้กับขนาดครอบครัวไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน
4. ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอหัวเม็ก จังหวัดคาฬสินธุ์ มีดังนี้ ควรเปิด โอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมควบคุมติดตาม โครงการ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรสรุปรายงานผลการดำเนินงานในรอบปี และประกาศให้ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน ควรกำหนดวันล่วงหน้าก่อนที่คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะเข้ามา เพื่อกำหนดปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน ควรเพิ่มช่องทางในการติดตามประเมินผลการทำงานของเทศบาล เช่น เว็บไซต์ของเทศบาล และให้ประชาชนเข้าถึงได้ เมื่อจัดทำแผนพัฒนาฯ เสร็จแล้ว ควรปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบในเนื้อหาของแผนฯ อย่างทั่วถึง และควรให้ประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบเนื้อหาของร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จแล้ว

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอหัวเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน ในการทำแผนพัฒนาสามปี และยังขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล เพราะส่วนใหญ่จะให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจแทนและดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสำคัญในรายละเอียดของกิจกรรม ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาและไม่ค่อยสนใจ ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านการประเมินโครงการ/กิจกรรม จึงไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง จากเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่เพียงระดับปานกลาง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ วราพร นิบุรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลมะนังยง ในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอชะอำ จังหวัดปัตตานี” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ สารอาภรณ์ (2550 : 97-101) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผน มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชำนิ มะโร (2550 : 97-101) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับขนาดครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย พบว่า รายได้และขนาดครอบครัวไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รายได้ของประชาชนไม่ว่าจะน้อยกว่า 15,000 บาท และมากกว่า 15,000 บาท ไม่ได้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่แตกต่างกัน รวมทั้งขนาดครอบครัว ก็เช่นกัน ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ในลักษณะที่เป็นแนวเดียวกัน รวมทั้ง การมีส่วนร่วมยังเป็นการเปิดโอกาส

ให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กร สมาชิกจะรู้สึกว่ามีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่มีส่วนร่วมปรึกษาหารือ และช่วยกันแก้ไขปัญหาข้อขัดข้อง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ผู้บริหารจะต้องทำงานกับกลุ่มคนมากกว่าการทำงานกับบุคคลคนเดียว ดังนั้น รายได้และขนาดของครอบครัวจึงไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ของ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต เมด (George Herbert Mead) การรับรู้บทบาท (Role – taking) ทำให้เราทราบความหมายและความตั้งใจของผู้อื่น และสามารถตอบสนองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร กรมจันทร์ (2556 : บทคัดย่อ) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุกับอาชีพที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสันป่าตอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับขนาดครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย 5 ลำดับ ดังนี้

1.1.1 ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตำบล ($\bar{X} = 1.16$) ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตำบล

1.1.2 ได้เข้าร่วมตรวจติดตามการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล ($\bar{X} = 1.17$) ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมตรวจติดตามการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล

1.1.3 เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ท่านได้รับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานของ อบต. ($\bar{X} = 1.22$) ดังนั้นเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ประชาชนควรได้รับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

1.1.4 ได้เข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของ อบต. ($\bar{X} = 3.03$) ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของตำบล

1.1.5 ท่านได้รับความสะดวกในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.06$) ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับขนาดครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า รายได้กับขนาดครอบครัว

ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปต่าง ๆ ได้เข้ามาเป็นสมาชิก และเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กร

1.2.2 ประชาชนในชุมชน ควรได้รับการส่งเสริมในการเข้ามาเป็นสมาชิก เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของผลงาน

1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีค่าความถี่สูงสุดของ 5 ข้อแรก ดังนี้

1.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตำบล

1.3.2 ประชาชนควรได้รับโอกาสในการเสนอปัญหาความต้องการผ่านตัวแทนหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น สมาชิกอบต.หรือเจ้าหน้าที่อบต. เพื่อบรรจุเข้าในแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรจะสนับสนุนและส่งเสริมในด้านความช่วยเหลือใน โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรจะมีการบรรจุข้อเสนอของประชาชนเข้าร่วมใน โครงการตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.5 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมตรวจติดตามการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์